GAZETA Wielkiego Xięstwa POZNAŃSKIEGO.

Nakładem Drukarni Nadwornéj *W. Dekera i Spółki.* — Redaktor: *A. Wannowski.*

№ 24. — W Sobotę dnia 28. Stycznia 1837.

Wiadomości zagraniczne.

Rossya.

Z Petersburga, dnia 4. (16.) Stycznia.

Nowiny Dworu.

W przeszły piątek, dn. 25. Grudnia, z powodu święta Narodzenia Pańskiego, odbyła się w kaplicy zimowego pałacu msza uroczysta, w obecności NN. Państwa Obojga JJ. CC. WW. Cesarzewicza Następcy, WW. Xiężniczek Maryi i Olgi, XX. JJ. Karola Pruskiego i Piotra Oldenburskiego. Po mszy Sw. Najprzew. Filaret, Metropolita Moskiewski i Kołomieński, w towarzystwie Członków Najśw. Synodu, odśpiewał uroczyste *Te Deum* na pamiątkę opuszczenia w podobnym dniu 1812 roku, ziemi Rossyjskiéj przez wojska nieprzyjacielskie. Członkowie Rady Państwa, Senatorowie, urzędnicy Dworu, Generałowie i oficerowie gwardyi, wojsk linjowych i morskich, tudzież prezentowane u Dworu osoby płci obojéj, znajdowali się na tym obrzędzie. Kompanija grenadyerów pałacowych i oddziały podoficerów i żołnierzy gwardyi, mających medale ustanowione za wojny Perską i Turecką i za kampaniją Polską, (w niedostatku mających medale z lat 1812 i 1814), zgromadzone były pod wodzą tymczasowie dowodzącego korpusem gwardyi, Generał-Adjutanta Bistroma, w salach pałacowych i w galeryi portretów. W każdym oddziale było po trzech oficerów niższego stopnia, ozdobionych medalami z lat 1812 i 1814, lub orderami Sw. Jerzego i Sw. Włodzimierza z kokardą. O godzinie wpół do jedenastéj, N. Cesarz Jmć w towarzystwie J. K. W. Xięcia Karola Pruskiego, odbywał przegląd wszystkich wojsk, potém objął osobiście nad niemi dowództwo i oddał honory wojskowe N. Cesarzowej Jmci. Podczas mszy św., *Te Deum* było także śpiewane w sali Sw. Jerzego, w obec zgromadzonych wojsk, poczém nastąpiły wystrzały z dział twierdzy. Po odbytém w kaplicy nabożeństwie, Cesarstwo JJ. poprzedzani od duchowieństwa, udali się do galeryi portretów, gdzie były zebrane wszystkie osoby, które należały do wyprawy z lat 1812 i 1814 i gdzie odprawiono modły za Rodzinę Cesarską i za wojska Rossyjskie, tudzież za duszę św. pamięci Cesarza Alexandra I. N. Pan, w towarzystwie Metropolity, który poświęcał chorągwie, przeszedł następnie przed frontem wszystkich oddziałów i pożegnał wojska, po wynurzeniu im Swego zadowolenia. Wieczorem miasto było oświecone. Nazajutrz, d. 26, był wielki bal u Dworu w Białéj sali i wieczerza w sali marmurowéj. W przeszłą sobotę d. 26. b. m. przed balem Dworskim, Xiężna Soutzo, małżonka Posła nadzwyczajnego i Ministra pełnomocnego Króla Jmci Grecyi, miała zaszczyt

być przedstawianą N. Cesarzowéj Jmci; podczas balu, Panna Konstancya de Barante, córka Posła nadzwyczajnego i Ministra pełnomocnego Króla Jmci Francuzów również miała zaszczyt być przedstawioną N. Pani.

W ostatnim numerze Journal de S. Petersbourg umieszczony jest obszerny artykuł o zabraniu statku kupieckiego angielskiego „Vixen" przez oddział flotty rossyjskiéj, krążący u brzegów wschodnich morza Czarnego.

Anglia.

Z Londynu, dnia 17. Stycznia.

Król i Xiężna Augusta są jedynemi prawie osobami w rodzinie królewskiéj wolnemi od influenzy. Wczoraj rano wyjechał Król w towarzystwie swéj siostry na przechadzkę. O stanie zdrowia Xiężnéj Gloucester wydano wczoraj następujący buletyn: Chociaż Xiężna przepędziła noc bezsenną, jednak dziś zdrowie jéj znacznie się polepszyło.

Onegdaj jechał Xiążę Sussex na przechadzkę do Newstead-Abtey, własności Pułkownika Wyldego, i w drodze wywrócono pojazd jego. Xiążę został wprawdzie odurzony tym wywrotem, ale jednak żadnego nie poniósł szwanku.

Poseł rossyjski przy dworze tutejszym, Xiążę Pozzo di Borgo, przybył wczoraj z Calais do Dover i dziś tu spodziewany.

Gazeta Durham-Chronicle zaprzecza wieści, umieszczonéj w Tyne Mercury, jakoby Lord Durham czynności swoje w Petersburgu już ukończył.

Po nastąpioném d. 13. b. m. wprowadzeniu Sir R. Peela, jako Rektora uniwersytetu w Glasgowie, dana była tamże w piątek wielka uczta polityczna, o któréj Times umieściła w swoim wczorajszym numerze list, zajmujący 17 kolumn. Obiad dany był w pawilonie, urządzonym z umysłu na ten cel na Buchanan-Street, i było na nim 3435 osób. Do najznakomitszych pomiędzy niemi należeli, Hrabiowie Hardwicke i Haddington, Markizowie Tweeddale i Lothian, Panowie Emmerson Teunent, Sir William Rae i wielu innych znamienitych Szkotów z wszystkich okolic kraju. Sala jadalna tylko westminsterskiéj co do wielkości ustępuje, a pawilon sam służyć może za wzór dobrego smaku i wytworności. Na okrycie ścian, stołów i siedzeń spotrzebowano około 8000 łokci różnych materyi, a 3000 lamp gazowych oświecało całą salę. Galerya opierała się na 14 filarach. Za krzesłem Sir R. Peela urządzono sztuczną skałę z piramidą i napisem: Konstytucya angielska, nad tém: Król, a obok tego po obydwóch stronach: Lordowie i Izba niższa. W czasie spełniania kielicha za zdrowie Sir R. Peela, powstał tenże i miał mowę, w któréj się rozwodził na ważnemi pytaniami dnia tego, a mianowicie nad interessami kościoła, których głównym sprawcą siebie być mienił, i nad reformą Izby wyższéj, którą zupełnie nietykalną chciałby zatrzymać. Wystawiał on niezmierne korzyści nastręczane przez kościół panujący i niebezpieczeństwa dowolnych zasad w względzie religijnym. Izbę wyższą uważał za zaporę przeciw poruszeniom ludu i przyrównał ją do dębu otoczonego czcigodnemi podaniami, a członkowie téjże nie mogą zdaniem jego nadużywać swéj władzy, będąc odpowiedzialnymi w obliczu Boga i sumienia. Trzecim przedmiotem mowy jego były nieszczęścia wynikłe z rewolucyów i demarkacyów, jakie Francya i Ameryka wydały. Końcowo wystawiał pomyślność, jakiéj Anglia pod swoim mieszanym rządem używa.

Ustała całkiem obawa, o ile przynajmniéj stolica jest w tém interessowana, wzniecona w tych dniach przez brak pieniędzy w tutejszym domu handlowym Esdaile i spółki. Wczoraj dom ten zaspokoił wszystkie należytości. Interessa jego zostaną zatém wkrótce uporządkowane, wyjąwszy zebranie należących mu się summ, które zapewne dłuższego potrzebować będą czasu. Dom ten zażądał od banku angielskiego 250,000 funt. szt. więcéj, niżli mu bank pożyczyć chciał. Teraz słychać, że za summę tę ręczy pięć najznakomitszych domów handlowych, z których każdy bierze na siebie rękojmią za 50,000 funt. szterlingów.

Znana tancerka teatru wielkiej opery paryskiéj, panna Taglioni, zamówioną została do tutejszego teatru Drury Lane, na następujący Maj, Czerwiec i Lipiec, za summę 6,000 funt. sterl. (42,000 tal.)

(*Kor. pryw.*) — Dwa główne przedsięwzięcia, które pociągnęły za sobą odsiecz miasta Bilbao, są: przeprawa przez rzekę Assua i wzięcie góry Monte de Cabras. Do pierwszego i do drugiego dopomogli wojsku Królowéj szczególniéj Anglicy, a z pomiędzy officerów angielskich rapporta wojskowe zawierają następujące nazwiska: Kapitan Vilars od inżynieryi, który ustawił w nocy z dnia 22. na 23. Grudnia morderczą bateryą; Major Colquhoun, który w dniu 23. osobiście nią kierował; Kapitan Lapidge i Porucznik le Hardy, którzy nią ogromną klęskę Karolistom zadali; Pułkownik Wylde, który rzucił most na rzece Galinda; Porucznik Parke, który z swoich moździerzy rzucał z wielkim skutkiem bomby na nieprzyjaciela; rzeczony już Kapitan Lapidge, który dnia 24. wystawił most pływający na ujściu rzeki Assua, i pomimo złéj pogody, o-

padania morza i innych niedogodności, przeprowadził na barkach, statkach i tratwach, już to pod hiszpańskiemi, już to pod angielskiemi banderami część wojska na drugą stronę rzeki Assua do szturmu góry de Cabras. Przeprawa ta odbyła się o godzinie 7méj wieczorem. O godzinie totéj w nocy uderzył General Espartero sam osobiście, pomimo słabości swéj i największéj słoty, na wzgórze Lluchana, obsadzone działami karolistowskiemi. Zdobyto to wzgórze; wojsko przebyło noc na pobojowisku, a nazajutrz (dnia 25.) z rana po zajęciu warowni Las Banderas, nieprzyjaciel opuścił wszystkie swe stanowiska. General Espartero powitany został przez Generała San Miguel, Generalnego kapitana prowincyi i przybył piechotą do miasta. Zaraz za jego przybyciem złożył mu swe uszanowanie angielski Konsul, P. John Clark. General oświadczył w obec wszystkich, iż jedynie współdziałaniu Anglików winien odsiecz miasta Bilbao. Nędza w mieście doszła była do najwyższego stopnia. Za mięso końskie płacono 10 do 11 realów (przeszło 5 złp,) za pół kota, tyleż; za jajko 5 real. (2 złp. 16 gr.), za kurczę funt. szterl. (42 złp.) Pomiędzy lekko ranionymi krystynistami znajduje się Baron Meer, (który teraz ma otrzymać miejsce opróżnione przez śmierć Generała Mina), oraz General Mendez Vigo. Anglicy liczą tylko 2 majtków rannych. Ponieważ dawniéj nieco, krewny Hrabiego Casa Eguja, niosący chorągiew zawieszenia broni, zabity został z wałów Bilbao, przeto tak Hrabia jak General Villareal poprzysięgli, iż wrazie wzięcia Bilbao, żadna żywa dusza nie ujdzie oręża karolistów. Odsiecz przeto dana temu miastu tem bardziéj uszczęśliwiła mieszkańców onegoż. Z 600 gwardzistów narodowych zabitych było w czasie oblężenia 50 do 80; rannych 150.

M e x y k.

Północno-amerykańskie dzienniki zawierają co następuje z Texasu z dnia 27. Grudnia: Dziś Santana na wolność wypuszczony; udaje się teraz do Washingtonu. General ten miał tylko pod tym warunkiem wolność otrzymać, że nową Rzeczpospolitą Texas uzna i przyczyni się do niezwłócznego oddalenia wojsk mexykańskich od granicy. Podróż jego do Washingtonu w tym celu podobno przedsięwzięta, aby Prezydenta Jacksona skłonić do uznania niepodległości Texasu. Głoszą także, że Santana zobowiązał się zapłacić za swoje uwolnienie 80,000 dolarów. — Jedyny znakomity Mexykanin, który się ujął za sprawą Texyanów, Don Lorenzo de Zavala, umarł d. 22. Był on pierwszym Wiceprezesem nowéj Rzeczypospolitéj.

Rozmaite wiadomości.

Donoszą z Rzymu pod dniem 15. Grudnia że Ojciec Św. wydał do Protonataryusza, kardynała Pacca, breve, którém ustanawia, iż odtąd wszelkie prośby o dyspensy na zawieranie związków ślubnych między krewnemi i powinowatemi, mają być przesyłane do Rzymu, przez pośrednictwo Biskupów, wraz z dowodami o przyczynach usprawiedliwiających takowe małżeństwa. Tym sposobem dotychczasowi kommissarze stają się niepotrzebnemi i pozwolenia tego rodzaju będą udzielane jedynie w razach nadzwyczajnych. Breve to, lubo już wydrukowane, nie jest jeszcze ogłoszone.

Ponieważ arcydzieła Raphaela, znajdujące się w Watykanie, w Rzymie, coraz więcéj zniszczeniu podpadają, przeto bawiący w téj stolicy malarz francuzki Constantin, powziął myśl przekopiowania na porcelanie najprzedniejszych dzieł tego mistrza. Pracę swoję rozpoczął sławną madonną di Foligno, w którymto celu siedział przed oryginałem 180 razy. Wszyscy artyści w Rzymie, a między nimi także Thorwaldsen, chwalą bardzo tak we względzie artystycznym, jakoteż mechanicznym, przewizerunkowanie tego wiecznego dzieła.

Kupiec Bonnel z Lille ofiarował Królowi Francuzów tkaninę z przędzonego szkła, przydatną do robót tapicerskich, do obijania ścian i t. d.

W Londynie wydano frenologiczną mappę głowy. Rozbiérana tam głowa ludzka, różnemi odznaczona kolorami, zawiera 35 organów, nowo odkrytych przez poświęcających się nauce o czaszce głowy ludzkiéj. Dodane jest dokładne opisanie.

W Champigny, w departamencie Aube we Francyi, odbyło się nie dawno weselu dwóch szczególnych par: oblubieńcy mieli po 64 i 63, oblubienice po 65 i 64 lat. Swiadkami byli czteréj bracia, mający lat 94, 90, 87 i 82. Dający ślub pleban miał lat 80, a tak wszyscy razem mieli 689 lat.

Pewien bogaty dzierzawca w Wandei, 93 lat mający, utracił nie dawno d z i e w i ą t ą swoję małżonkę, lecz tak już jest do rozkoszy stanu małżeńskiego przyzwyczajony, że ma zamiar poślubić wkrótce ośmnastoletnią dziewczynę, ażeby liczbę swoich towarzyszek życia do d z i e s i ę c i u doprowadzić!

OBWIESZCZENIE.

Termin przez obwieszczenie z dnia 8go Stycznia r. b. na dzień 19go Czerwca r. b. do koniecznéj publicznéj sprzedaży w powiecie O.

strzęszowskim położonych dóbr Jankowa i Donaborowa wyznaczony, zniesionym został.

Poznań, dnia 19. Stycznia 1837.

Królewski Głowny Sąd Ziemiański.
Wydział I.

Dla posiedzicieli g rzalni.

Wziąłem sobie za obowiązek publicznie zaświadczyć, iż kotlarz Pan Petrich z Rogoźna dla méj gorzalni w Berlinie sporządzony aparat palny Pisoryusza, tak doskonale odmienił i do skutku doprowadził, iż takowy nie tylko bardzo czysty ale i nawet do 90% mocny spirytus dostawia.

Turwia, dnia 19. Grudnia 1836.

D. Chłapowski.

Zaświadcza się niniéjszém kotlarzowi Petrich z Rogoźna, iż przez niego dla tutejszéj gorzalni nowo sporządzony apparat Pistoryusza zupełnie swemu celowi odpowiada, gdyż takowy z surowego zacieru bez dalszéj dystyllacyi bardzo czysty 86 do 90% mocny spirytus dostarcza. — Pan Petrich odznacza się przy swych dobrych znajomościach sztuki, największą rzetelnością tak dalece, iż zobowiązał mnie tegoż, każdemu posiedzicielowi gorzelni polecić.

Wiry, dnia 24. Grudnia 1836.

v. Stremler, Rządzca dóbr Wiry.

W domu tu pod liczbą 51. w Rynku położonym, w którym dawniéj handel wina i korzeni G. E. Roggen kupca exystował, założywszy od dnia 1go Lutego r. b. oberżą i dom zajezdny, o tem w nadziei łaskawych względów szanownéj podróżującéj publiczności, uprzéjmie donoszę.

Szamotuły, dnia 27go Stycznia 1837 roku.

Kosidowski.

Ceny zboża na Pruską miarę i wagę w Poznaniu.

Dnia 25. *Stycznia* 1837.

	Tal.	śgr.	fen.	*do*	Tal.	śgr.	fen.
Pszenica . .	1	13	—	—	1	14	6
Żyto . . .	—	22	6	—	—	23	6
Jęczmień . .	—	17	6	—	—	18	6
Owies . . .	—	13	—	—	—	14	—
Tatarka . .	—	18	—	—	—	19	—
Groch . . .	—	26	—	—	—	27	—
Ziemiaki . .	—	8	6	—	—	11	6
Siana cetnar à 110 ff. . .	—	23	—	—	—	24	—
Słomy kopa à 1200 ff . .	3	—	—	—	3	5	—
Masła garniec	1	20	—	—	1	22	6
Beczka spirytusu . . .	14	—	—	—	14	15	—

Nazwy kościołów.	W niedzielę dnia 29. Stycznia 1837. r. będą mieli kazanie: przed południem.	po południu.	W ciągu tygodnia od dnia 20. aż do 26. Stycznia 1837.: urodziło się: chłopców.	dziewcząt.	umarło: płci męsk.	płci żeńsk.	ślub wzięło par.
W kościele katedralnym	X. Urbanowicz	—	4	1	2	4	3
Tamże d. 2. Lutego .	dito						
W kościele farnym S. Maryi Magdaleny . . .	- Mans. Zeyland	—	3	1	—	1	1
Tamże d. 2. Lutego .	- Kan. Kiliński						
S. Wojciecha	- Mans. Duliński	—	2	1	1	1	2
Bernardynów . . . . (Parafia Sgo Marcina.)	- Prob. Kamieński Dnia 2. Lutego	X. Mans. Grandke Prof. Barthmann	2	—	1	2	1
Franciszkanów . . . . (Parafia Sgo Rocha.)	- Gward. Akolinski	—	—	—	—	—	—
Dominikanów	- Tomaszewski	—	—	—	—	—	—
Tamże d. 2. Lutego .	- Przeor Scholz						
W klaszt. siostr miłosierdzia	Kler. Obst	—	—	—	—	—	—
Tamże d. 2. Lutego .	Subdiac. Jeske						
W ewangelickim S. Krzyża	Superint Fischer	Pastor Friedrich	5	2	6	5	1
Tamże d. 2. Lutego .	Pastor Friedrich						
W ewangelickim S. Piotra	Rad. Kons. Dütschke	—	—	—	—	—	—
W kościele garnizonowym	Past. dyw. Ahner	—	1	—	4	—	—
		Ogółem .	17	5	14	13	8

Uwaga. W kościele ewanielickim Sw. Krzyża nabożeństwo przedpołudniowe o godzinie pół do 10téj zaczynać się będzie.